

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน¹

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
2. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กระทรวงการคลัง และ ธปท.
3. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
4. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☒ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอนี้จากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
 - ☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการเสนอแนะให้ประเมิน).....
 - ☐ อื่น ๆ คือ.....
5. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ 20 มิถุนายน 2567 โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ 1. กุมภาพันธ์ 2485 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566
6. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้ รายละเอียดตามเอกสารแนบ 1
7. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ) ไม่มี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

8. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 (พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน) ถูกตราขึ้นและมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี 2485 ในช่วงของสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลาง ควบคุมการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และป้องกันการโอนทุนออกนอก

¹ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรองที่ออกภายใต้ พ.ร.บ. ดังกล่าว

ประเทศ เพื่อการรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนไว้ให้มั่นคง โดย พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (ร.มว.คลัง) ควบคุม จำกัด หรือห้ามการปฏิบัติกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือการอื่นซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง

9. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

เพื่อให้กฎหมายบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว หลักการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่สำคัญ คือ การห้ามมิให้บุคคลใดทำการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ให้กู้ยืม หรือโอนเงินตราต่างประเทศ ยกเว้นกรณีทำธุรกรรมดังกล่าวกับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ และการห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก ร.มว.คลัง หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. โดย ธปท. ได้รับมอบหมายจาก ร.มว.คลัง ให้เป็นผู้ดำเนินการตาม พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน มีหน้าที่กำกับดูแลการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ และกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศโดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศกับลูกค้า โดยสรุปมาตรการสำคัญได้ดังนี้

(1) การกำกับดูแลการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

1) การโอนเงินเข้าประเทศ สามารถทำได้โดยไม่จำกัดจำนวน อย่างไรก็ตาม มีการกำหนดหลักเกณฑ์การนำเงินได้กลับเข้าประเทศ (repatriation requirement) โดยผู้ที่มิรายได้จากต่างประเทศจะต้องนำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวกลับเข้าประเทศทันทีที่ได้รับเงิน ซึ่งต้องไม่เกิน 360 วันนับจากวันส่งออกสินค้าไปต่างประเทศหรือวันที่ทำธุรกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ดังกล่าว ยกเว้นเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องดำเนินการดังกล่าว เช่น กรณีที่รายได้ต่ำกว่า 1,000,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (สรอ.) หรือเทียบเท่า ไม่ต้องนำกลับประเทศ

2) การโอนเงินออกนอกประเทศ สามารถทำได้ตามภาระผูกพัน เช่น การชำระค่าสินค้าหรือบริการ การส่งเงินไปลงทุนในต่างประเทศ การชำระคืนเงินกู้หรือส่งคืนเงินลงทุนจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม มีการกำหนดวงเงินสำหรับการโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศเพื่อบางวัตถุประสงค์ เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศของผู้ลงทุนรายย่อยให้ทำได้ไม่เกิน 5,000,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า ต่อปี นอกจากนี้ ในบางกรณี จะต้องยื่นขออนุญาตจาก ธปท. ก่อน เช่น การชำระเงินที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวกับเงินบาทกับคู่สัญญาในต่างประเทศ

3) บัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ กำหนดให้บุคคลทั่วไปสามารถเปิดบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยได้ โดยสามารถนำเงินตราต่างประเทศที่ได้รับจากต่างประเทศหรือเงินตราต่างประเทศที่ซื้อจากธนาคารพาณิชย์ฝากเข้าบัญชีดังกล่าวได้โดยไม่จำกัดจำนวน และสามารถฝากไว้เพื่อรอชำระรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นให้แก่คู่ค้าหรือเพื่อกระจายความเสี่ยงในการลงทุน นอกจากนี้ ยังสามารถโอนเงินตราต่างประเทศจากบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศดังกล่าวไปฝากเข้าบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศในต่างประเทศเพื่อรอไว้ชำระค่าใช้จ่ายในอนาคตหรือเพื่อการลงทุนได้ด้วย

4) การนำเข้าหรือส่งออกธนบัตร การนำธนบัตรเงินตราต่างประเทศหรือเงินบาทเข้ามาในประเทศไทยสามารถทำได้ไม่จำกัดจำนวน การนำธนบัตรเงินตราต่างประเทศออกไปนอกประเทศสามารถทำได้ตามจำนวนที่ซื้อจากธนาคารพาณิชย์หรือบุคคลรับอนุญาต และการนำธนบัตรเงินบาทออกไปนอกประเทศสามารถทำได้ตามวงเงินที่กำหนด กล่าวคือ

กรณีนำออกไปประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและสาธารณรัฐประชาชนจีน (เฉพาะมณฑลยูนนาน) นำออกได้ครั้งละไม่เกิน 2,000,000 บาท และกรณีประเทศอื่นนำออกได้ครั้งละไม่เกิน 50,000 บาท

นอกจากนี้ การนำธนบัตรเงินบาท ธนบัตรเงินตราต่างประเทศ หรือตราสารเปลี่ยนมือที่ระบุจำนวนเงินเป็นบาทหรือเป็นเงินตราต่างประเทศ เข้ามาในประเทศหรือออกไปนอกประเทศ อันมีมูลค่ารวมกันเกินกว่า 450,000 บาท หรือ 15,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า ต้องสำแดงรายการต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามแบบสำแดงเงินตราที่กรมศุลกากรกำหนด

(2) การกำกับดูแลเกี่ยวกับบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ

ผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ (Non-Resident) สามารถเปิดบัญชีเงินบาทกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยได้ 2 ประเภท ตามวัตถุประสงค์ในการใช้เงินบาท คือ บัญชีเพื่อการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารทางการเงินอื่น (Non-Resident Baht Account for Securities : NRBS) สำหรับการชำระเงินเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารทางการเงินในประเทศไทย และบัญชีเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป (Non-Resident Baht Account : NRBA) สำหรับการชำระเงินในกรณีอื่นที่นอกเหนือจากการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารทางการเงิน ทั้งนี้ ห้ามโอนเงินข้ามประเภทบัญชี

(3) การกำกับดูแลการทำธุรกรรมซื้อขายทองคำ

การซื้อขายทองคำทันที (spot) ทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถทำได้ ส่วนการซื้อขายทองคำล่วงหน้า (เช่น forward) สามารถทำได้ ยกเว้นกรณีที่กำหนดให้ต้องขออนุญาต ธปท. ก่อนดำเนินการ ได้แก่ การซื้อหรือขายทองคำล่วงหน้าในต่างประเทศ³ และการซื้อหรือขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงดัชนีราคาทองคำที่กระทำนอกศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในประเทศไทย (Thailand Futures Exchange: TFEX)

(4) การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศต้องได้รับใบอนุญาตจาก รมว.คลัง โดยยื่นคำขออนุญาตผ่าน ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. สำหรับกรณีที่เป็นการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเพื่อทดสอบการประกอบธุรกิจก่อนเป็นการชั่วคราว เมื่อผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว จึงจะสามารถขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจาก รมว.คลัง

ปัจจุบัน การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ต้องได้รับอนุญาตจาก รมว.คลัง มีทั้งหมด 9 ประเภท ได้แก่

1) นิติบุคคลรับอนุญาต (Authorized Juristic Persons) หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศทุกประเภท ได้แก่ การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ผาก ถอน โอน หรือให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศ กับลูกค้า

² อย่างไรก็ดี การโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศเพื่อชำระค่าทองคำในต่างประเทศ จะต้องมี การนำทองคำดังกล่าวเข้าประเทศ

³ ทั้งนี้ หากเป็นผู้ลงทุนหรือบุคคลรายย่อยตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน และที่แก้ไขเพิ่มเติม สามารถซื้อหรือขายทองคำล่วงหน้าในต่างประเทศได้ โดยต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

2). บุคคลรับอนุญาต (Authorized Money Changers) หมายถึง นิติบุคคล⁴ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ การซื้อธนบัตรต่างประเทศหรือเช็คเดินทางสกุลเงินตราต่างประเทศ และขายธนบัตรต่างประเทศ

3). ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Authorized Money Transfer Agents) หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับ อนุญาตให้ประกอบธุรกิจการโอนหรือรับโอนเงินระหว่างประเทศ

4). ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต (Foreign Exchange E-Money Operators) หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์สกุลเงินตราต่างประเทศ (e-money) เพื่อชำระหรือ รับชำระค่าสินค้าและบริการกับต่างประเทศ

5). ศูนย์บริหารเงิน (Treasury Center) หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศให้กับบริษัทในเครือทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ โดยมีขอบเขตการประกอบธุรกิจ เช่น การซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการบริหารสภาพคล่องเงินตราต่างประเทศให้แก่บริษัทในเครือ

6). บริษัทรับอนุญาต (Authorized Companies) หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ การซื้อและขายเช็คเดินทางสกุลเงินตราต่างประเทศ

7). นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Brokers) หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาต ให้ประกอบธุรกิจการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลรับอนุญาต นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และ ธปท. ที่จะซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งกระทำ นอกศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546

8). บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต (Authorized Securities Companies) หมายถึง บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับ อนุญาตให้ประกอบธุรกิจซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กับลูกค้าที่ตนเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการลงทุน เพื่อการลงทุนในตราสารและอนุพันธ์

9). ผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนเงิน (Currency Futures Operators) หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศภายใต้ขอบเขตของ การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับอัตราแลกเปลี่ยนตามพระราชบัญญัติ สัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วยศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สำนักหักบัญชีสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ในการประกอบธุรกิจข้างต้น ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องปฏิบัติตามขอบเขต หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ธ.ก.ล. หรือที่ ธปท. กำหนดสำหรับธุรกิจแต่ละประเภทด้วย เช่น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตรา ต่างประเทศกับลูกค้า การจัดทำรายงาน และการจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง

⁴ กฎกระทรวง ฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2565) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 กำหนดให้ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็น บุคคลรับอนุญาตที่ออกให้แก่บุคคลธรรมดา มีผลใช้บังคับได้ต่อไปอีก 3 ปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ (วันที่ 14 พ.ย. 2565) ดังนั้น ภายหลังจากวันที่ 14 พ.ย. 2568 บุคคลรับอนุญาตจะต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น

10. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรือเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายนี้กำหนดมาตรการในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ โดยกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจะต้องขออนุญาตต่อ.รมว.คลัง โดยยื่นคำขออนุญาตผ่าน.รพท. หรือต้องขอขึ้นทะเบียนจาก.รพท. สำหรับกรณีการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ เพื่อทดสอบการประกอบธุรกิจก่อนเป็นการชั่วคราว โดยเมื่อผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว จึงสามารถยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจาก.รมว.คลัง และกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศต้องปฏิบัติตามขอบเขต หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจ สำหรับการกำกับดูแลการทำธุรกรรมนั้น กำหนดให้ประชาชนต้องทำธุรกรรมซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ใ้กู้ยืม หรือโอน เงินตราต่างประเทศกับ ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจาก.รมว.คลัง หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก.รพท. โดยการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด รวมทั้งกำหนดให้ประชาชนที่ได้รับเงินตราต่างประเทศจากต่างประเทศจะต้องนำเงินกลับเข้าประเทศ

11. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็น เนื่องจากระบบเศรษฐกิจการเงินของโลกที่มีความเชื่อมโยงสูงทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน และก่อให้เกิดความท้าทายในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจการเงินได้ โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็ก (small and open economy) กฎหมายนี้จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือหนึ่งในการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนควบคู่ไปกับเครื่องมืออื่น ๆ โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะวิกฤติจากความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจการเงินของประเทศโดยรวม ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเน้นให้มีกฎหมายที่เท่าที่จำเป็นในการดูแลให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป กระทรวงการคลัง และ.รพท. ได้พิจารณาผ่านคลายหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ และการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีแผนงานที่จะพิจารณาผ่านคลายหลักเกณฑ์เพิ่มเติม โดยคำนึงถึงภาระต้นทุนของภาคธุรกิจและประชาชน รวมทั้งการพัฒนาตลาดการเงินควบคู่ไปกับการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการทางการเงิน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

12. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

(1) การดูแลรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ

การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศมีความสำคัญและมีความเชื่อมโยงต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ การเติบโตของเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม หากอัตราแลกเปลี่ยนขาดเสถียรภาพย่อมจะส่งผลต่อการดำเนิน

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจและการปรับตัวของเศรษฐกิจ. กฎหมายฉบับนี้เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ ธปท. ใช้ในการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งทำให้ภาคธุรกิจสามารถวางแผนธุรกิจและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่เสถียรภาพของระบบการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

ต่อเนื่อง

(2) ประชาชนได้รับบริการธุรกรรมเงินตราต่างประเทศจากผู้ให้บริการภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เช่น ธุรกิจแลกเปลี่ยนหรือโอนเงินตราต่างประเทศ นอกจากจะเป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดูแลรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนโดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการเงินตราต่างประเทศกับลูกค้าตามขอบเขตและเงื่อนไขที่กำหนดแล้ว ยังช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจที่มีการกำกับดูแลในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือในการให้บริการ เช่น เป็นผู้ให้บริการที่มีฐานะมั่นคงเพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม เช่น การเปิดเผยค่าธรรมเนียมและเงื่อนไขการให้บริการ การเก็บรักษาข้อมูลความลับของลูกค้า เป็นต้น

13. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

แม้กฎหมายนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีกระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้พิจารณาผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมการให้บริการที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น เปิดให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถมาขอขึ้นทะเบียนจาก ธปท. เพื่อนำนวัตกรรมใหม่มาใช้เพื่อทดสอบการประกอบธุรกิจก่อนเป็นการชั่วคราว นอกจากนี้ ยังได้มีการทยอยผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เพื่อช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้เสรีและคล่องตัวขึ้น รวมทั้งช่วยลดภาระต้นทุนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ไม่มี

- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ไม่มี

- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

ธปท. ได้พิจารณาผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์มาอย่างต่อเนื่องเพื่อเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ เช่น พันธกรณีตามข้อกำหนดของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ที่มุ่งเน้น

การสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ตลอดจนมีกฎเกณฑ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศ ที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ผลกระทบในทางที่ติดต่อเศรษฐกิจ: กฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ ธปท. ใช้ในการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งทำให้ภาคธุรกิจและประชาชนมีความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่เสถียรภาพของระบบการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อเนื่อง

ผลกระทบในทางที่ติดต่อสังคม: ธปท. ได้พิจารณาผ่อนคลายหลักเกณฑ์มาอย่างต่อเนื่องตามบริบทของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงซึ่งช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของภาคธุรกิจและประชาชน และส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการทางการเงิน

14. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปัจจุบัน มีการดำเนินการกล่าวโทษกรณีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาต จำนวน 61 คดี และตั้งแต่ปี 2544 ถึงปัจจุบัน มีการดำเนินการกล่าวโทษกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน จำนวน 12 คดี

15. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

(1) ความสอดคล้องในการกำกับดูแลธุรกรรมเงินตราต่างประเทศกับบริบทในปัจจุบัน

กระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้ออกและปรับปรุงกฎหมายลำดับรองอย่างต่อเนื่องเพื่อผ่อนคลายหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์ซึ่งช่วยสนับสนุนการค้าเงินธุรกิจและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ส่งผลให้ในปัจจุบันภาคธุรกิจและประชาชนสามารถทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่ได้อย่างเสรี โดยสามารถบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมการกำกับดูแลธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่อาจมีการพัฒนาขึ้นในระยะต่อไป ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการติดตามเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต

(2) ความสอดคล้องในการกำกับดูแลธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศกับระดับความเสี่ยงต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน

การประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศแต่ละประเภทมีระดับความเสี่ยงต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน แต่ในบางมิติถูกกำกับดูแลภายใต้แนวทางในการกำกับดูแลและการตรวจสอบ

ที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้ผู้ประกอบการประเภทที่มีความเสี่ยงต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนในระดับค่อนข้างต่ำมีภาระและต้นทุนในระดับที่ใกล้เคียงกับผู้ประกอบการประเภทอื่นที่มีความเสี่ยงต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนในระดับที่สูงกว่า

ส่วนที่ 3

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

16. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นในหลายมิติ อาทิ

- กฎหมายฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ในประเด็นเกี่ยวกับการขออนุญาตและหลักเกณฑ์เงื่อนไขการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของนิติบุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และผู้ประกอบการเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต

- กฎหมายฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในประเด็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การส่งหรือนำธนบัตรเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ เข้าหรือออกนอกประเทศ เช่น

- การให้อำนาจ ร.มว.คลัง ออกกฎกระทรวงภายใต้ พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน กำหนดเกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินบาท เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือ เข้าหรือออกนอกประเทศ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

- การกำหนดให้บุคคลที่นำเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศเข้าหรือออกนอกประเทศ ต้องสำแดงเงินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรในขณะผ่านด่านศุลกากร

- กฎหมายฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ในประเด็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเพื่อลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศและสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น อสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

17. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด

มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ 1 เรื่อง (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 12/2567) ในประเด็นว่า มาตรา 6/1 และ 8 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งกำหนดให้เงินตราและเงินตราต่างประเทศเป็น “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร การฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความใน พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย และให้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร

และอำนาจพนักงานศาลฎีกา มาบังคับใช้กับการกระทำดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 26 มาตรา 27
วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา 29 วรรคสอง และมาตรา 37 วรรคหนึ่งและวรรคสองหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา 6/1 และ 8 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เป็นมาตรการ
ในการป้องกันการลักลอบส่งหรือนำเงินตราและเงินตราต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
อันเป็นช่องทางในการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย จึงจำเป็นต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพียงพอ
โดยกำหนดให้เงินตราและเงินตราต่างประเทศเป็น “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยมาตราดังกล่าวบัญญัติขึ้น
เพื่อให้มาตรการตาม พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีความสอดคล้องกัน เพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบส่งหรือ
นำเงินตราและเงินตราต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศโดยมิชอบด้วยกฎหมายและป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ การดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็น
ของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นการดำเนินการทางแพ่ง และเปิดโอกาส
ให้ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินสามารถโต้แย้งคัดค้านได้ ไม่เข้าข่ายบทบัญญัติที่เป็นข้อสันนิษฐานตามกฎหมายที่เป็นโทษทางอาญา

ดังนั้น มาตรา 6/1 และ 8 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน มิได้เป็นบทบัญญัติที่ขยายความหมายคำว่า
“ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่ขัดต่อเจตนารมณ์กฎหมายและเป็นเหตุให้บุคคลต้องรับโทษหนักขึ้น ไม่ขัดต่อ
หลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ไม่ขัดต่อหลักให้
สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และไม่เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลโดยไม่มีกฎหมาย
บัญญัติ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 29 และมาตรา 37

18. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ตลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมี ความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

18.1 การใช้ระบบอนุญาต: กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นต้องใช้ระบบอนุญาตในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ
และการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเนื่องจากการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมดังกล่าวอาจมีผลกระทบ
ต่อเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งมีผลต่อความปลอดภัยของผู้ใช้บริการทางการเงิน ดังนั้น การใช้ระบบอนุญาต
จึงเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินการเพื่อให้มีความมั่นใจว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการดูแลเสถียรภาพอัตรา
แลกเปลี่ยนและผู้ให้บริการทางการเงินได้

18.2 การใช้ระบบคณะกรรมการ: ไม่มี

18.3 การใช้ตลพินิจของเจ้าหน้าที่: เนื่องด้วยการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับ
เงินตราต่างประเทศตามกฎหมายฉบับนี้ ครอบคลุมตั้งแต่การอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ
การอนุญาตให้ทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตรา
ต่างประเทศ รวมถึงการดำเนินมาตรการทางปกครองและการกล่าวโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นต้องกำหนดให้อำนาจแก่ ธปท. ในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
ในการใช้ตลพินิจในการพิจารณาดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ การใช้ตลพินิจของเจ้าหน้าที่จะเป็นไปตาม

กรอบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นขออนุญาต และระยะเวลาการพิจารณาดำเนินการในแต่ละเรื่อง เพื่อให้การดำเนินการมีมาตรฐานและไม่เลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมควบคู่ไปกับการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน

18.4 การกำหนดโทษอาญา: กฎหมายฉบับนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดโทษอาญาเนื่องจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนี้อาจมีผลกระทบที่รุนแรงในแง่เศรษฐกิจสังคมและกระทบต่อสาธารณชนอย่างมาก เช่น การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตและให้บริการประชาชนอย่างแพร่หลาย ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนในวงกว้าง และก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ

ส่วนที่ 4

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

19. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ 5 และข้อ 6 ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

รปท. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของ รปท. (www.bot.or.th) ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน ถึงวันที่

19 กรกฎาคม 2567

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

ผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ยังคงมีความจำเป็น และเห็นด้วยกับแนวทาง

การพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์บางประการเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ให้รองรับธุรกรรมหรือพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงเพื่อช่วยเพิ่มความคล่องตัว ลดต้นทุนในการทำธุรกรรม และการดำเนินธุรกิจของภาคธุรกิจและประชาชน (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 2)

20. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบ

การพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 จะมีผลใช้บังคับ จึงไม่มีรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่จะนำมาใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์

21. หน่วยงานได้

21.1 ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กระทรวงการคลังและ ธ.ป.ท. ได้มีการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศภายใต้กฎหมายฉบับนี้ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 1)

21.2 ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

(1) ธ.ป.ท. ได้จัดทำข้อมูลสรุปหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินเผยแพร่นบนเว็บไซต์ของ ธ.ป.ท. ซึ่งมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

(2) ธ.ป.ท. ได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเผยแพร่นบนเว็บไซต์ของ ธ.ป.ท. เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนนำไปใช้ประกอบการยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศและการขออนุญาตทำธุรกรรมที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไป ซึ่งเอกสารดังกล่าวมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอ เอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณา รวมถึงระยะเวลาการพิจารณาอนุญาต

(3) ธ.ป.ท. ได้จัดทำคำถาม-คำตอบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศตามกฎหมายฉบับนี้เพื่อให้ประชาชนทั่วไป ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเข้าใจถึงเจตนารมณ์ในการออกหลักเกณฑ์และสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

22. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

22.1 กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้มีการบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2485 จนถึงปัจจุบัน

22.2 หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

การบังคับใช้กฎหมายนี้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยกระทรวงการคลังและ ธ.ป.ท. ได้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศและการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศผ่านผู้ประกอบการดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อการรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินโดยรวม รวมทั้งได้มีการออกมาตรการด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายตามความจำเป็นในช่วงที่อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนสูง จนอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจาก ร.มว.คลัง ทั้งหมด 9 ประเภท โดยมีจำนวนผู้ประกอบการแบ่งตามประเภทใบอนุญาต ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567 ตามตารางด้านล่าง ทั้งนี้ การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของภาคธุรกิจและประชาชนส่วนใหญ่เป็นการทำธุรกรรมผ่านนิติบุคคลรับอนุญาต

ประเภทใบอนุญาต	จำนวน (ราย)
1. นิติบุคคลรับอนุญาต	33
2. บุคคลรับอนุญาต	2,170
3. ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ	14
4. ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต	2
5. ศูนย์บริหารเงิน	44
6. บริษัทรับอนุญาต	-
7. นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ	10
8. บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต	7
9. ผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส ที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนเงิน	38

22.3 ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กฎหมายนี้กำหนดให้ผู้ที่จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศต้องได้รับใบอนุญาตจาก ร.มว. คลัง หรือต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. สำหรับกรณีที่น่ากังวลกรรมใหม่มาใช้ทดสอบการประกอบธุรกิจเป็นการชั่วคราว ก่อนการขอรับใบอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดเพื่อให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ กฎหมาย กำหนดให้มีการยื่นขออนุญาตการทำธุรกรรมที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไป จึงอาจทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำ ธุรกรรมของภาคธุรกิจและประชาชนทั่วไปในบางกรณี และภาครัฐมีต้นทุนของการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การพิจารณา อนุญาต การกำกับดูแล และการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม การระดมทุนดังกล่าวมีความจำเป็นในการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพ อัตราแลกเปลี่ยนและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมา กระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้มี การผ่อนคลายหลักเกณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้เกิด ความคล่องตัวและลดภาระต้นทุนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

22.4 เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

ไม่มี

23. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับ การให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้คุ้มค่าเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชน สังคม และระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม ของประเทศ โดยเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ ธปท. ใช้ในการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยน มีเสถียรภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงยังช่วยให้ภาคธุรกิจและ ประชาชนได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่มีการกำกับดูแลและมีความน่าเชื่อถือ ในการให้บริการ ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกในการใช้บริการและได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมโดยไม่ได้เป็นภาระต่อ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเกินสมควร

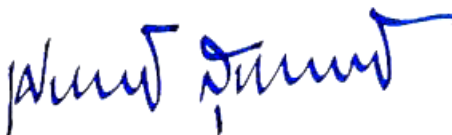
24. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

เมื่อพิจารณาผลการบังคับใช้กฎหมายประกอบกับผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ยังสามารถใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะวิกฤติจากความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ธปท. จะนำความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 2) ไปพิจารณา รวมถึงศึกษาและติดตามพัฒนาการของผลิตภัณฑ์ทางการเงินและแนวทางกำกับดูแลของต่างประเทศ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแนวทางการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและการกำกับดูแลธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและพัฒนาการทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความคล่องตัวและลดภาระต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของทุกภาคส่วน และการพัฒนาตลาดการเงินควบคู่ไปกับการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้

25. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

9 มิถุนายน 2568

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : ธนาคารแห่งประเทศไทย

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ : นางสาวถิรวรรณ โชคชัยวิวัฒน์ และนางธิดา ธันวานนท์

โทร. : 0-2356-7349, 0 2356-7348

อีเมล : fog_ecst@bot.or.th

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
และกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

1. พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

- (1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2497) ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศและตราสารเปลี่ยนมือ ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ (พ.ศ. 2559) ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2559
- (3) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
- (4) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560
- (5) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. นิติบุคคลรับอนุญาต (Authorized Juristic Persons)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่นิติบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

4. บุคคลรับอนุญาต (Authorized Money Changers)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ เป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Authorized Money Transfer Agents)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งให้ไว้แก่ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ลงวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ เป็นตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

6. ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต (Foreign Exchange E-Money Operators)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต ลงวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2563
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ เงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต ลงวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2563

7. ศูนย์บริหารเงิน (Treasury Center)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ศูนย์บริหารเงิน ลงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นศูนย์บริหารเงิน ลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

8. บริษัทรับอนุญาต (Authorized Companies)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บริษัทรับอนุญาต ลงวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบริษัทรับอนุญาต ลงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

9. นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Brokers)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2560
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

10. บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต (Authorized Securities Companies)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต ลงวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2561
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต ลงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2561

11. ประกาศเรื่องอื่น ๆ

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่นิติบุคคลรับอนุญาตเพื่อการทำธุรกรรมเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศกับบุคคลที่กำหนด ลงวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2560
- (2) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การขออนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ และการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่สำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567
- (3) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567
- (4) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศกับบุคคลที่กำหนด ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (5) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดจำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สำหรับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2565

- (6) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง วิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2566
- (7) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาต ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศและการประกอบธุรกิจที่สำนักงานใหญ่ สาขา และช่องทางให้บริการ สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุญาต ลงวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2567
- (8) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ลงวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน¹

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้

1. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

ธปท. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 20 มิถุนายน ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2567 ผ่านเว็บไซต์ ธปท. (www.bot.or.th) และระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) โดยมีผู้ร่วมให้ความคิดเห็นผ่านช่องทางดังกล่าว รวมทั้งสิ้น 35 ราย

ทั้งนี้ ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นและรายละเอียดของประเด็นที่นำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏตามเอกสารรับฟังความคิดเห็น (Consultation Paper)

2. ผู้เกี่ยวข้องในการรับฟังความคิดเห็น

- 1) ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ จำนวน 17 ราย
- 2) ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ได้แก่ บุคคลรับอนุญาตและตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ จำนวน 14 ราย
- 3) หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 4) ผู้ประกอบธุรกิจประเภทอื่น จำนวน 2 ราย

3. ผลการพิจารณา

หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ธปท. ได้พิจารณาและได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง มาประกอบการพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนี้ โดยสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง และคำชี้แจงของ ธปท. ในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

¹ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรองที่ออกภายใต้ พ.ร.บ. ดังกล่าว

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
1. วัตถุประสงค์ของกฎหมาย ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน พัฒนาการของเทคโนโลยีและ วิถีชีวิตของประชาชน	ส่วนใหญ่เห็นว่าสอดคล้อง โดยบางส่วนเห็นว่า ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ บางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจทางการเงินเพื่อให้มี ความเหมาะสม และรองรับการทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ มากยิ่งขึ้น ² อีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยได้รับความสนใจจากต่างประเทศ ในการเข้ามาลงทุน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทย นอกจากนี้ อาจปรับปรุงบทบัญญัติให้ครอบคลุมธุรกรรมหรือพัฒนาการ ทางเทคโนโลยีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	- ธปท. รับทราบ โดยจะนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องที่อาจเป็นอุปสรรคหรือยังเป็นข้อจำกัด ในการดำเนินธุรกิจทางการเงิน เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและ พัฒนาการทางเทคโนโลยี
2. กฎหมายควบคุมการ แลกเปลี่ยนเงินเป็นอุปสรรคต่อ การดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ หรือเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน หรือการเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ หรือเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการ ทางเศรษฐกิจ	ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เป็นอุปสรรค โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ● การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ - เกณฑ์ซับซ้อนและข้อกำหนดไม่ชัดเจนอาจต้องอาศัยการตีความ³ ทำให้การปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งแตกต่างกัน รวมถึงเกณฑ์กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์เข้มงวดกว่า non-bank ซึ่งอาจกระทบความสามารถในการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ - ควรพิจารณาผ่อนคลายเกณฑ์ให้รองรับพัฒนาการในอนาคตและ ลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคและต้นทุนในการทำธุรกรรมเพิ่มเติม เช่น การทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ การปรับเกณฑ์การเรียก เอกสารประกอบการทำธุรกรรม รวมถึงการผ่อนคลายเกณฑ์การโอน	- การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะ ที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาความเหมาะสม ในการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเงินตรา ต่างประเทศต่าง ๆ การพิจารณาทบทวนความเหมาะสม ของการรายงานธุรกรรมแก่ ธปท. ต่อไป ทั้งนี้ ในปี 2565 ธปท. ได้ผ่อนคลายหลักเกณฑ์การเรียกเอกสารประกอบ การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของบุคคลในประเทศ โดยให้ธนาคารพาณิชย์ใช้กระบวนการรู้จักลูกค้า (Know your business : KYB) แทนการเรียกเอกสาร

² หลักเกณฑ์ยังมีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถทำธุรกรรม โดยใช้กระบวนการอัตโนมัติ (straight-through processing) ได้ เช่น การกำหนดวงเงินลงทุนหลักทรัพ์ในต่างประเทศและประเภทการลงทุนของบุคคลรายย่อย

³ อาทิ การทำกระบวนการรู้จักลูกค้า (Know Your Business : KYB) และวัตถุประสงค์ที่ห้ามโอนออกหรือต้องขออนุญาต ธปท. ก่อนดำเนินการ เช่น การโอนเงินจากการเป็นตัวแทนชำระหรือรับชำระให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจโอนเงิน
ในต่างประเทศ

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
	เงินออกนอกประเทศ เช่น การพิจารณาขยายวงเงินและลดกรณีที่ต้องยื่นขออนุญาตต่อ ธปท. - การรายงานธุรกรรมต่อ ธปท. อาจเป็นภาระและต้นทุนต่อผู้ประกอบการ⁴ ● <u>การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของ non-bank</u> - ควรผ่อนเกณฑ์ต่างๆ ของบุคคลรับอนุญาต (Money Changer: MC) ให้ทำธุรกรรมได้คล่องตัวขึ้น เช่น ให้ใช้บัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาตในการชำระค่าใช้จ่ายตามภาระผูกพันต่าง ๆ ได้ - ควรปรับเกณฑ์การประกอบธุรกิจศูนย์บริหารเงินให้สอดคล้องกับเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินที่ผ่อนคลายเป็นแล้ว นอกจากนี้ ควรปรับกระบวนการขอใบอนุญาตให้สะดวกรวดเร็วขึ้น และแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการควรต่างกันตามขอบเขตของใบอนุญาต	เป็นรายการธุรกรรมได้ นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาผ่อนคลายหลักเกณฑ์เพิ่มเติม เช่น การลดวัตถุประสงค์ในการยื่นขออนุญาตต่อ ธปท. และขยายวงเงินส่งเงินให้เปล่า - <u>การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของ non-bank</u> ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ประกอบการและกระบวนการอนุญาตให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการแข่งขันและการให้บริการลูกค้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของศูนย์บริหารเงินเพื่อเพิ่มความสะดวกและความคล่องตัวในการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศให้กับบริษัทในกลุ่ม
3. กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินมีความขัดหรือแย้งหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น	ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ขัดหรือแย้งหรือไม่ซ้ำซ้อน โดยบางส่วนมีข้อสังเกตเพิ่มเติม เช่น การยื่นเอกสารแสดงตนในการทำธุรกรรมตามหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินอาจมีความซ้ำซ้อนกับหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	ที่ผ่านมา ธปท. ได้กำหนดหลักการและหลักเกณฑ์ภายใต้กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดความขัดหรือแย้งหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายดังกล่าว

⁴ อาทิ ข้อมูล ธปท. ควรมีเท่าที่จำเป็น และไม่ควรซ้ำซ้อนกัน เช่น จัดกลุ่มและลดจำนวนรายงานใหม่เท่าที่จำเป็น ได้แก่ การปรับลดวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม การปรับ threshold การรายงานให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องเรียกเอกสารจากลูกค้า

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
		ทั้งนี้ การกำหนดรายละเอียดในวิธีปฏิบัติอาจมีส่วนที่ได้กำหนดให้สอดคล้องกับกฎหมายอื่น เช่น การเรียกเอกสารแสดงตนจากลูกค้าของบุคคลรับอนุญาต ซึ่งเป็นการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้มีการตรวจสอบลูกค้าและดำเนินธุรกิจภายใต้กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอย่างเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวภายใต้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. การใช้ระบบอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้ระบบอนุญาตการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเป็นการคุ้มครองผู้ใช้บริการ และเพิ่มความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางการเงิน เนื่องจากมีหน่วยงานของรัฐกำกับดูแล ทั้งนี้ มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้ - ควรกำหนดกระบวนการและระยะเวลาพิจารณาอนุญาตให้กระชับรวดเร็ว ให้ทันต่อการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงกำหนดหลักการในการอนุญาตไว้ให้ชัดเจน โปร่งใส และสมเหตุสมผล - ควรลดประเภทธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ต้องยื่นขออนุญาต และควรกำหนดให้สามารถเสนอผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อลดความยุ่งยากในการพิจารณาอนุญาต	- ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ธปท. ได้มีการใช้ระบบอนุญาตเท่าที่จำเป็นเพื่อการกำกับดูแลธุรกิจและธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับหลักการของกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน และหลักการของ พ.ร.บ. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และได้มีการดำเนินการตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 เช่น ธปท. ได้จัดทำและเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชน

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
	- ควรกำหนดเงื่อนไขการคัดกรองผู้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้มีความรู้ความสามารถและสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน รวมทั้งควรมีระบบการติดตามข้อมูลหากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ โดยไม่ได้มีการแจ้งมายัง ธปท.	ในการยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจ ซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาและรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละกรณี นอกจากนี้ ได้มีการสื่อสารหลักเกณฑ์ และซักซ้อมแนวปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจและ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ
5. การกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินสามารถใช้ดุลพินิจ	ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยการใช้ดุลพินิจควรมีมาตรฐานเดียวกัน มีแนวทางการพิจารณาที่ชัดเจนและโปร่งใส และมีการสื่อสารเกณฑ์การใช้ดุลพินิจ และสื่อสารกฎเกณฑ์ที่ได้ปรับปรุงล่าสุดหรือตอบข้อหารืออย่างสม่ำเสมอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น	
6. การกำหนดโทษอาญาตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยควรพิจารณาการนำโทษปรับทางปกครองมาปรับใช้ ซึ่งอาจมีความเหมาะสมกับบริบทปัจจุบันมากกว่าการใช้โทษอาญาเพียงอย่างเดียว ทั้งที่โทษอาญาอาจถือว่ารุนแรงสำหรับกรณีที่ไม่เจตนากระทำความผิดหรือไม่ได้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพผู้อื่น ในขณะที่บางส่วนมีความเห็นว่าควรปรับอัตราโทษให้หนักขึ้น นอกจากนี้ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบังคับและบทลงโทษแก่ประชาชนด้วย	- ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาทบทวนการกำหนดบทลงโทษของกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับบริบทปัจจุบันและระดับความผิดต่อไป
7. ประชาชนได้รับประโยชน์จากกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	ส่วนใหญ่มีความเห็น ดังนี้ ● <u>ประโยชน์ด้านความสะดวกและคล่องตัวในการทำธุรกรรม</u> - ช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรีขึ้นและบริหารความเสี่ยงได้คล่องตัว โดยมีการลดอุปสรรคด้านหลักเกณฑ์ เช่น ปรับลดการยื่นเอกสาร ลดประเภทธุรกรรมที่ต้องยื่นขออนุญาตต่อ ธปท.	- ธปท. รับทราบ ทั้งนี้ ที่ผ่านมากกระทรวงการคลังและ ธปท. ได้มีการออกและปรับปรุงกฎหมายลำดับรองอย่างต่อเนื่อง เพื่อผ่อนคลายหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นให้มีกฎเกณฑ์เท่าที่จำเป็นในการดูแลให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินของ

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
	● <u>ประโยชน์ด้านการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ</u> - ประชาชนได้รับบริการที่เหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือจากผู้ประกอบธุรกิจที่ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด และช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกในการใช้บริการที่หลากหลาย และได้รับประโยชน์จากการแข่งขันด้านราคาจากผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต รวมถึงได้รับบริการที่สอดคล้องกับการพัฒนาการทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป ● <u>ประโยชน์ด้านการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน</u> - ช่วยดูแลให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ สามารถกำกับดูแลและจำกัดการทำธุรกรรมได้เมื่อมีเหตุจำเป็น รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป	ประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์และสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน
8. ประชาชนมีภาระจากการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	มีผู้ให้ความเห็นบางรายเห็นว่า ● <u>การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์</u> - ธนาคารพาณิชย์มีภาระต้นทุนในการทำระบบและต้องมีผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ได้ - ประชาชนต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์เพื่อให้ปฏิบัติตามได้ จึงเสนอให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินกับประชาชน	- <u>การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์</u> ธปท. ตระหนักถึงต้นทุนของภาคธุรกิจและประชาชนในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงได้พิจารณาผ่อนคลายหลักเกณฑ์มาอย่างต่อเนื่องเพื่อลดกฎเกณฑ์ที่ไม่จำเป็นและเป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจและประชาชน โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนด้วย ซึ่งที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดทำและเผยแพร่สรุปหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน คำถาม-คำตอบ รวมถึง

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
	● <u>เกณฑ์การทำธุรกรรมเงินบาทของ Non-Resident (NR)</u> - ควรผ่อนเกณฑ์ต่างๆ ที่ยังเป็นข้อจำกัด เช่น เกณฑ์การโอนเงินระหว่างประเทศบัญชี เกณฑ์การทำ FX/THB hedging จากบัญชีเงินบาทของ NR ที่กำหนดให้ทำกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศเท่านั้น ● <u>เกณฑ์การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของ non-bank</u> <u>ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Money Transfer: MT)</u> ควรผ่อนหลักเกณฑ์เพิ่มเติม เช่น ขยายวัตถุประสงค์และวงเงินโอนเงินออกของลูกค้า	แนวปฏิบัติในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท. เพื่อให้การดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจมีมาตรฐานและสามารถให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ธปท. จะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่างๆ เพิ่มเติมเพื่อลดภาระดังกล่าวตามความเหมาะสมต่อไป - <u>เกณฑ์การทำธุรกรรมเงินบาทของ NR</u> ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาแนวทางการผ่อนคลายหลักเกณฑ์ในอนาคต โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนด้วย ซึ่งขณะนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาผ่อนคลายหลักเกณฑ์ของ NR เพิ่มเติมเพื่อให้ NR บางกลุ่มสามารถทำธุรกรรมได้คล่องตัวมากขึ้น - <u>เกณฑ์การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของ non-bank</u> ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาทบทวนแนวทางการกำกับ

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
	ให้รองรับการให้บริการลูกค้านิติบุคคล ขยายประเภทรายได้ที่ไม่ต้องนำกลับประเทศและลูกค้าสามารถรับโอนเงินนั้นผ่าน MT หรือผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต <u>บุคคลรับอนุญาต (Money Changer: MC)</u> ควรทบทวนการกำหนดคุณสมบัติ และผ่อนให้สามารถให้บริการแก่ลูกค้านิติบุคคลได้ รวมถึงขยายวงเงินการให้บริการแก่ลูกค้า และควรพิจารณาการกำกับดูแลตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้สอดคล้องกันเพื่อไม่ให้เป็นการระงับผู้ประกอบการธุรกิจและประชาชน เช่น การขอข้อมูลแสดงตนของลูกค้า - ควรมีแนวทางชัดเจนในการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ และ non-bank เพื่อให้ระดับการกำกับดูแลที่เข้มข้นเหมือนกัน ซึ่งเกณฑ์กำกับ non-bank เข้มงวดเกินไป แม้ขอบเขตการประกอบธุรกิจตามใบอนุญาตจะมีรูปแบบจำกัด ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีต้นทุนสูงเกินจำเป็น	ดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศทั้งธนาคารพาณิชย์และ non-bank เพื่อสนับสนุนการให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น
9. การปรับแก้ไขกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้เป็นไปตามบริบทใหม่ โดยมุ่งเน้นการลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ	ทุกรายเห็นด้วย โดยเห็นว่า ควรพิจารณาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ช่วยเพิ่มความสะดวก คล่องตัว และลดต้นทุนในการทำธุรกรรมและการดำเนินธุรกิจ ประชาชนมีทางเลือกในการใช้บริการเพิ่มมากขึ้น รวมถึงเพิ่มความน่าสนใจในการลงทุนจากต่างประเทศและสอดคล้องกับพัฒนาการเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ครอบคลุมการกำกับดูแลธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ธปท. รับทราบ โดยที่ผ่านมากระทรวงการคลังและ ธปท. ได้มีการออกและปรับปรุงกฎหมายลำดับรองอย่างต่อเนื่องเพื่อผ่อนคลายหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์และสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
รวมทั้งแนวทางการกำกับดูแล ที่มุ่งเน้นการดำเนินการเปิดเสรี เพิ่มขึ้นในระยะต่อไป		
10. การปรับแก้ไขกฎหมาย ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อให้การกำกับดูแลธุรกิจเกี่ยวกับ เงินตราต่างประเทศมีความสอดคล้อง กับระดับความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละ ประเภท ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคด้าน กฎเกณฑ์เพื่อสนับสนุนการดำเนิน ธุรกิจของภาคเอกชนและ พัฒนาการทางการเงิน	ส่วนใหญ่เห็นด้วย โดยเห็นว่า การปรับปรุงจะช่วยลดภาระและต้นทุน ของผู้ประกอบธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ำหรือขอบเขตการให้บริการที่จำกัด โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงหรือลักษณะการให้บริการ ดังกล่าวมากยิ่งขึ้น รวมถึงสนับสนุนการแข่งขันที่เป็นธรรม อันเป็นการส่งเสริม พัฒนาการทางการเงินของประเทศ โดยควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ข้อกฎหมายอื่นที่อาจเกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ - การกำกับความเสี่ยงควรคำนึงถึงต้นทุนที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจ แนวทางการอนุญาตธุรกิจอื่นใดเพิ่มเติม และความสามารถแข่งขันของ ธุรกิจในประเทศและจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจให้เหมาะสม - การจัดระดับความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภท เป็นการเพิ่มภาระการสร้าง กระบวนการจัดกลุ่มลูกค้าแก่นาการพาณิชย์ และเพิ่มความเสี่ยงหากจัดกลุ่ม หรือข้อมูลผิดประเภท	- ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะ ที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงหรือลักษณะ การให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละประเภทยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงภาระต้นทุนของภาคธุรกิจ และความเหมาะสม สอดคล้องกับกฎหมายหรือกฎเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำหรับแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจให้เหมาะสม สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงหรือลักษณะการให้บริการ เช่น การกำกับดูแลธุรกิจที่อาจมีผลกระทบต่อเสถียรภาพ อัตราแลกเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญ จะมีการกำกับดูแล ที่เข้มงวดมากกว่าธุรกิจประเภทอื่นที่มีผลกระทบน้อยกว่า การจัดระดับความเสี่ยงจะเป็นไปเพื่อกำหนดแนวทาง การอนุญาตประกอบธุรกิจ หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ และการกำกับดูแลของ ธปท. เป็นสำคัญ ซึ่งอาจไม่ได้ กระทบต่อกระบวนการจัดกลุ่มลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญ

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
11. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	- ขอบเขตของกฎหมายอาจยังไม่ครอบคลุมสินทรัพย์ที่มีลักษณะคล้ายเงินตราทั้งในรูปแบบดิจิทัลและแพลตฟอร์มที่รองรับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับสินทรัพย์อื่น ๆ รวมถึงบางธุรกิจที่ยังไม่มีการกำกับดูแลที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นความเสี่ยงต่อผู้ลงทุนและมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน - ควรเผยแพร่กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ใช้สื่อสารกับลูกค้าต่างชาติ - ควรให้มีศูนย์กลางการรับรายงานข้อมูลธุรกรรมจากผู้ประกอบธุรกิจ รวมถึงสร้างฐานข้อมูลกลางที่ใช้ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อให้การรายงานและการตรวจสอบมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และลดภาระและต้นทุนของผู้ประกอบธุรกิจ	- ธปท. รับทราบ โดยจะนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาทบทวนแนวทางการกำกับดูแลเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้มีความเหมาะสม และทบทวนขอบเขตการกำกับธุรกรรมเพื่อให้รองรับและสอดคล้องกับพัฒนาการทางการเงินในอนาคต - สำหรับการเผยแพร่กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นภาษาอังกฤษ ธปท. ได้ดำเนินการจัดทำคำแปลภาษาอังกฤษสำหรับประกาศที่ออกใช้ใหม่อย่างต่อเนื่อง

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

Consultation Paper

เอกสารรับฟังความคิดเห็น

เพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485

และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ฝ่ายนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน

สายตลาดการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

มิถุนายน 2567

บทนำ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ถูกตราขึ้นและมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี 2485 ในช่วงของสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งบริบททางเศรษฐกิจการเงินในขณะนั้นจำเป็นต้องมีการรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลางรวมถึงการควบคุมการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศเพื่อการรักษาเสถียรภาพค่าเงินบาท อย่างไรก็ตาม สภาการณปัจจุบันรวมถึงบริบททางเศรษฐกิจการเงินได้เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงดังกล่าวมาเป็นลำดับ ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน รวมทั้งต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อตรวจสอบว่าการบังคับใช้กฎหมายได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงได้จัดทำเอกสารรับฟังความคิดเห็นฉบับนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และประกอบการพิจารณาทบทวนแนวทางการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2567 ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามแบบฟอร์ม (เอกสารแนบ 1) ผ่านช่องทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th) หรืออีเมลของส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ฝ่ายนโยบายและกำกับ การแลกเปลี่ยนเงิน สายตลาดการเงิน ธปท. [e-mail : fog_ecst@bot.or.th]

ทั้งนี้ สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่งานกลยุทธ์การแลกเปลี่ยนเงิน ธปท. โทร 02 356 7349, 02 283 5593, 02 356 7348 หรือ e-mail : fog_ecst@bot.or.th

สารบัญ

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย.....	1
2. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย.....	3
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีกฎหมาย.....	6
4. สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย	7
5. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย	7
6. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น	9

เอกสารแนบ 1 แบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

เอกสารแนบ 2 สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง

เอกสารแนบ 3 พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย

1.1 ที่มาและวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย

ในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยผูกค่าของเงินบาทไว้กับปอนด์สเตอร์ลิง โดยไม่ได้มีการควบคุมการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาเงินเฟ้อจากภาวะสงคราม การขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่ต้องจัดหาซื้อจากต่างประเทศ เงินบาทเสื่อมค่าลง และทุนสำรองระหว่างประเทศซึ่งเป็นเครื่องมือในการรักษาความมั่นคงของค่าเงินบาทเหลือน้อย เกิดการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศที่จะนำไปใช้ซื้อสินค้ามาจากต่างประเทศ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 (พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน) จึงถูกตราขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (รพว. คลัง) ควบคุม จำกัด หรือห้ามการปฏิบัติกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินหรือการอื่นซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยกฎหมายมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) เพื่อรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลาง
- (2) เพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- (3) เพื่อป้องกันการโอนทุนออกนอกประเทศ
- (4) เพื่อรักษาค่าเงินบาท หรืออัตราแลกเปลี่ยนไว้ให้มั่นคง

เพื่อให้กฎหมายบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว หลักการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การห้ามซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ให้กู้ยืม หรือโอนเงินตราต่างประเทศ ยกเว้นกรณีทำธุรกรรมดังกล่าวกับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจาก รพว. คลัง โดย ธปท.¹ มีหน้าที่กำกับดูแลการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ และกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศโดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติ เช่น กำหนดขอบเขตการประกอบธุรกิจและหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมกับลูกค้า นอกจากนี้ หลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การกำหนดให้คนไทยที่ได้รับเงินตราต่างประเทศจากต่างประเทศจะต้องนำเงินกลับเข้าประเทศ และกำหนดให้การโอนเงินตราต่างประเทศออกไปต่างประเทศทำได้เฉพาะบางวัตถุประสงค์ที่จำเป็นเท่านั้น

ในอดีตที่ผ่านมา การดำเนินการตามหลักการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินข้างต้นได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มุ่งเน้นการรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลางและจำกัดการโอนเงินออกเพื่อรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาท อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา บริบททางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งรวมถึงการที่ประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นระบบลอยตัวแบบมีการบริหารจัดการ ซึ่งค่าเงินบาทจะถูกกำหนดโดยกลไกตลาด กระทรวงการคลัง และ ธปท. จึงได้ทยอยผ่อนคลายหลักเกณฑ์

¹ ธปท. ได้รับมอบหมายจาก รพว.คลัง ให้เป็นผู้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน และผู้ว่าการ ธปท. ได้มีการแต่งตั้งพนักงานของ ธปท. เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรองอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงภาระต้นทุนของภาคธุรกิจและประชาชนรวมทั้งการพัฒนาตลาดการเงินควบคู่ไปกับการดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาท เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการทางการเงิน ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และมุ่งเน้นให้มีกฎเกณฑ์เท่าที่จำเป็นในการดูแลให้ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพ

อย่างไรก็ดี การเปิดเสรีด้านการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจการเงินของโลกมีความเชื่อมโยงสูง มีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดภาวะความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนและทำให้เกิดความท้าทายในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจการเงินได้ โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็ก (small and open economy) ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินจึงยังคงมีบทบาทสำคัญในฐานะเครื่องมือหนึ่งในการดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาทควบคู่ไปกับเครื่องมืออื่น ๆ โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะวิกฤติจากความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจการเงินของประเทศโดยรวม

1.2 การปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ ที่ผ่านมา

ที่ผ่านมา พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขรวม 3 ครั้ง สรุปได้ดังนี้

(1) เมื่อปี พ.ศ. 2486 มีการปรับปรุงนิยาม “เงินตราต่างประเทศ” ให้รวมถึงค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อให้ครอบคลุมการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม เพิ่มเติมนับบัญชีเกี่ยวกับอำนาจของ รมว.คลัง เพื่อให้ครอบคลุมการกำกับดูแลเกี่ยวกับการรับหรือการใช้จ่ายเงินที่ได้รับมาจากต่างประเทศ และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของผู้ว่าการ ธปท. ในการแต่งตั้งพนักงานของ ธปท. เป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

(2) เมื่อปี พ.ศ. 2527 กำหนดให้เงินบาท เงินตราต่างประเทศ ธนาкарบัตรต่างประเทศ และหลักทรัพย์ เป็น “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามเมื่อมีการลักลอบส่งหรือนำเงินบาท เงินตราต่างประเทศ ธนาкарบัตรต่างประเทศ และหลักทรัพย์ ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย โดยผิดกฎหมาย ทำให้เจ้าพนักงานศุลกากรสามารถตรวจค้น ยึดและริบของดังกล่าวจากบุคคลที่ทำการลักลอบนั้นได้

(3) เมื่อปี พ.ศ. 2559 กำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินบาท เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (FATF) ซึ่งประเทศไทยในฐานะสมาชิกของกลุ่มต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิกมีพันธกรณีที่ต้องเข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลดังกล่าว

2. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

กระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้มีการผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจและประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงธุรกรรมระหว่างประเทศอื่น ๆ โดยได้ดำเนินการผ่อนคลายนโยบายตามแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้าย (Capital Account Liberalization Plan : ปี 2555-2559) แผนปฏิรูปกฎเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (FX Regulation Reform : ปี 2560-2562) และแผนผลักดันระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน (New FX Ecosystem : ปี 2563-ปัจจุบัน) ส่งผลให้ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้เสรีขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจสามารถประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศได้คล่องตัวมากขึ้น และมีกฎเกณฑ์เท่าที่จำเป็นในการดูแลให้ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพโดยสรุปมาตรการสำคัญได้ดังนี้

2.1 การกำกับดูแลธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

(1) การโอนเงินเข้าประเทศ

การโอนเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศสามารถทำได้เสรีไม่จำกัดจำนวน โดยประเทศไทยได้เปิดเสรีเงินทุนเข้าตั้งแต่ปี 2533 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปิดเสรีบัญชีเดินสะพัด (current account) ตามพันธะข้อ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ดี ยังมีการกำหนดหลักเกณฑ์การนำเงินได้กลับเข้าประเทศ (repatriation requirement) โดยผู้ที่มิรายได้จากต่างประเทศจะต้องนำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวกลับเข้าประเทศทันทีที่ได้รับเงิน ซึ่งต้องไม่เกิน 360 วันนับจากวันส่งออก (กรณีรายได้จากการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ) หรือวันที่ทำธุรกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ดังกล่าว ทั้งนี้ กระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้ทยอยผ่อนคลายนโยบายดังกล่าวเรื่อยมาเพื่อช่วยเพิ่มความคล่องตัวให้แก่ภาคธุรกิจในการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ เช่น การขยายวงเงินรายได้ที่ไม่ต้องนำกลับประเทศเป็น 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นต้น

(2) การโอนเงินออกนอกประเทศ

การโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศสามารถทำได้อย่างเสรีมากขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การชำระค่าสินค้าบริการ การส่งเงินไปลงทุนในต่างประเทศ การชำระคืนเงินกู้หรือส่งคืนเงินลงทุนจากต่างประเทศ หรือการส่งไปฝากเข้าบัญชีในต่างประเทศเพื่อรอชำระรายจ่ายในอนาคต

อย่างไรก็ดี สำหรับการโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศเพื่อบางวัตถุประสงค์ ยังคงมีการกำหนดวงเงินการโอนออก เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศของผู้ลงทุนรายย่อยให้ทำได้ไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์ สรอ. ต่อปี หรือการส่งเงินให้เปล่าให้ทำได้ไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์ สรอ. ต่อปี หรือสำหรับบางวัตถุประสงค์ยังมีการกำหนดให้ต้องยื่นขออนุญาตจาก ธปท. ก่อน เช่น การชำระเงินที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมซื้อขายเงินตรา

ต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเงินบาทกับคู่สัญญาในต่างประเทศ การชำระเงินค่าทองคำให้แก่ผู้ขายในต่างประเทศโดยไม่ได้นำทองคำเข้าประเทศ

(3) บัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ

ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถฝากเงินในบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศที่เปิดกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศได้ โดยสามารถนำเงินตราต่างประเทศที่ได้รับจากต่างประเทศเข้าฝากหรือสามารถซื้อเงินตราต่างประเทศจากธนาคารพาณิชย์เพื่อฝากในบัญชีดังกล่าวได้เสรีโดยไม่จำกัดจำนวน และสามารถฝากไว้เพื่อรอการชำระรายจ่ายสกุลเงินตราต่างประเทศที่จะเกิดขึ้นให้แก่คู่ค้าหรือเพื่อกระจายความเสี่ยงในการลงทุน นอกจากนี้ ยังสามารถโอนเงินตราต่างประเทศจากบัญชีในประเทศไทยไปฝากเข้าบัญชีในต่างประเทศเพื่อรอไว้ชำระภาระค่าใช้จ่ายสกุลเงินตราต่างประเทศในอนาคตหรือเพื่อการลงทุนได้ด้วย

(4) การนำเข้าหรือส่งออกธนบัตร

การนำธนบัตรเงินตราต่างประเทศหรือเงินบาทเข้ามาในประเทศสามารถทำได้ไม่จำกัดจำนวน การนำธนบัตรเงินตราต่างประเทศออกไปยังต่างประเทศสามารถทำได้ตามจำนวนที่ซื้อจากธนาคารพาณิชย์ หรือบุคคลรับอนุญาต² และการนำธนบัตรเงินบาทออกนอกประเทศสามารถทำได้ตามวงเงินที่กำหนด กล่าวคือ กรณีนำออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและสาธารณรัฐประชาชนจีน (เฉพาะมณฑลยูนนาน) นำออกได้ครั้งละไม่เกิน 2 ล้านบาท และกรณีประเทศอื่น นำออกได้ครั้งละไม่เกิน 50,000 บาท

ทั้งนี้ การนำธนบัตรเงินบาท ธนบัตรเงินตราต่างประเทศ หรือตราสารเปลี่ยนมือเข้ามาในประเทศ หรือออกไปนอกประเทศ อันมีมูลค่ารวมกันเกินกว่า 450,000 บาท หรือ 15,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า ต้องสำแดงรายการต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามแบบสำแดงเงินตราที่กรมศุลกากรกำหนด

2.2 การกำกับดูแลเกี่ยวกับบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ

สำหรับผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ (Non-Resident) สามารถเปิดบัญชีเงินบาทกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยได้ 2 ประเภท ตามวัตถุประสงค์ในการใช้เงินบาท คือ บัญชีเพื่อการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารทางการเงินอื่น (Non-Resident Baht Account for Securities : NRBS) สำหรับการชำระเงินเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารทางการเงินในประเทศไทย และบัญชีเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป (Non-Resident Baht Account : NRBA) สำหรับการชำระเงินในกรณีอื่นที่นอกเหนือจากการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารทางการเงิน โดยการโอนเงินระหว่างบัญชีสองประเภทดังกล่าวไม่สามารถทำได้

² ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ที่ให้บริการซื้อและขายธนบัตรต่างประเทศ รวมถึงรับซื้อเช็คเดินทางสกุลเงินตราต่างประเทศ (Authorized Money Changers)

2.3 การกำกับดูแลธุรกรรมเกี่ยวกับทองคำ

การซื้อขายทองคำทันที (spot) ทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถทำได้³ ส่วนการซื้อขายทองคำล่วงหน้า (เช่น forward) นั้น ยังมีบางกรณีที่จะต้องขออนุญาต ธปท. ก่อนดำเนินการด้วย ได้แก่ การซื้อหรือขายทองคำล่วงหน้าในต่างประเทศ⁴ การซื้อหรือขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงดัชนีราคาทองคำที่ทำนอกศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในประเทศไทย (Thailand Futures Exchange: TFEX)

2.4 การกำกับดูแลธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินมีมาตรการในการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ โดยกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจะต้องได้รับใบอนุญาตจาก รมว. คลัง โดยยื่นคำขออนุญาตผ่าน ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. สำหรับกรณีที่เป็นการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเพื่อทดสอบการประกอบธุรกิจก่อนเป็นการชั่วคราว เมื่อผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว จึงจะสามารถขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจาก รมว. คลัง ต่อไป

ปัจจุบัน มีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจาก รมว.คลัง ทั้งหมด 9 ประเภทตามขอบเขตที่ รมว. คลัง กำหนด ดังนี้

(1) **นิติบุคคลรับอนุญาต (Authorized Juristic Persons)** หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศทุกประเภท ได้แก่ การซื้อขาย ฝาก ถอน โอน หรือให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศ กับลูกค้า

(2) **บุคคลรับอนุญาต (Authorized Money Changers)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการซื้อและขายธนบัตรต่างประเทศ รวมถึงรับซื้อเช็คเดินทางสกุลเงินตราต่างประเทศ

(3) **ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Authorized Money Transfer Agents)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการโอนหรือรับโอนเงินระหว่างประเทศ

(4) **ผู้ประกอบการเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต (Foreign Exchange E-Money Operators)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์สกุลเงินตราต่างประเทศ (e-money) เพื่อชำระหรือรับชำระค่าสินค้าและบริการกับต่างประเทศ

(5) **ศูนย์บริหารเงิน (Treasury Center)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศให้กับบริษัทในเครือทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ โดยมีขอบเขตการประกอบธุรกิจ เช่น การซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการบริหารสภาพคล่องเงินตราต่างประเทศให้แก่บริษัทในเครือ

³ อย่างไรก็ดี การโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศเพื่อชำระเงินค่าทองคำในต่างประเทศสามารถทำได้ โดยต้องมีการนำทองคำดังกล่าวเข้าประเทศ

⁴ ทั้งนี้ หากเป็นผู้ลงทุนหรือบุคคลรายย่อยตามประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน และที่แก้ไขเพิ่มเติม สามารถซื้อหรือขายทองคำล่วงหน้าในต่างประเทศได้ โดยต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

(6) **บริษัทรับอนุญาต (Authorized Companies)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการซื้อและขายเช็คเดินทางสกุลเงินตราต่างประเทศ

(7) **นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Brokers)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลรับอนุญาต นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และ ธปท. ที่จะซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

(8) **บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต (Authorized Securities Companies)** หมายถึง บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กับลูกค้าที่ตนเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการลงทุน เพื่อการลงทุนในตราสารและอนุพันธ์

(9) **ผู้ประกอบการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนเงิน (Currency Futures Operators)** หมายถึง นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศภายใต้ขอบเขตของการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สที่อ้างอิงกับอัตราแลกเปลี่ยนตาม พ.ร.บ. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สำนักหักบัญชีสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ในการประกอบธุรกิจข้างต้น ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องถือปฏิบัติตามขอบเขต หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รมว. คลัง หรือที่ ธปท. กำหนดสำหรับธุรกิจแต่ละประเภทด้วย เช่น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศกับลูกค้า การจัดทำรายงาน และการจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของ พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ปรากฏตามเอกสารแนบ 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีกฎหมาย

3.1 การดูแลรักษาเสถียรภาพค่าเงินบาทที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ

การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศมีความสำคัญและมีความเชื่อมโยงต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาท ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ การเติบโตของเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม หากค่าเงินบาทขาดเสถียรภาพย่อมจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนและการปรับตัวของเศรษฐกิจ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ ธปท. ใช้ในการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อให้ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพสอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งทำให้ภาคเอกชนสามารถวางแผนธุรกิจและมีความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่เสถียรภาพของระบบการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อเนื่อง

3.2 ประชาชนได้รับบริการธุรกรรมเงินตราต่างประเทศจากผู้ให้บริการภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เช่น ธุรกิจแลกเปลี่ยนหรือโอนเงินตราต่างประเทศ นอกจากจะเป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดูแลรักษาเสถียรภาพค่าเงินบาท โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการเงินตราต่างประเทศกับลูกค้าตามขอบเขตและเงื่อนไขที่กำหนดแล้ว ยังช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจที่มีการกำกับดูแลในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือในการให้บริการ เช่น เป็นผู้ให้บริการที่มีฐานะมั่นคงเพียงพอต่อการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม เช่น การเปิดเผยค่าธรรมเนียมและเงื่อนไขการให้บริการ การเก็บรักษาข้อมูลความลับของลูกค้า เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงการคลังและ ธปท. ยังได้ส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจมีการแข่งขันที่เหมาะสมและลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกในการใช้บริการที่หลากหลาย ครอบคลุม และสอดคล้องกับพัฒนาการทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4. สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย

ในช่วงปี 2554 ถึงปัจจุบัน มีการดำเนินการกล่าวโทษกรณีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาต จำนวน 59 คดี และในช่วงปี 2544 ถึงปัจจุบัน มีการดำเนินการกล่าวโทษกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน จำนวน 12 คดี

5. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

แม้ว่าที่ผ่านมา กระทรวงการคลังและ ธปท. จะได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในกฎหมายลำดับรองเพื่อลดกฎเกณฑ์ที่ไม่จำเป็นและเป็นอุปสรรคหรือต้นทุนของภาคธุรกิจและประชาชนมาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง แต่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจการเงิน และนโยบายในการดูแลเสถียรภาพค่าเงินบาทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสามารถรองรับพัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงินในระยะต่อไป ธปท. จึงอยู่ระหว่างการทบทวนบทบัญญัติของกฎหมาย โดยสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ได้ดังนี้

5.1 ความสอดคล้องในการกำกับดูแลธุรกรรมเงินตราต่างประเทศกับบริบทในปัจจุบัน

พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นกฎหมายที่ถูกตราขึ้นโดยเน้นการควบคุมและจำกัดกิจกรรมทางการเงินต่าง ๆ ที่มีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักการที่เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจการเงินในอดีตที่ต้องมีการรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลางและจำกัดการโอนเงินออกเพื่อรักษาเงินบาทให้คงที่ ต่อมาเมื่อบริบททางเศรษฐกิจการเงินได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นลำดับ กระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้มีการออกและปรับปรุงกฎหมายลำดับรองอย่างต่อเนื่องเพื่อผ่อนคลายหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์ซึ่งช่วยสนับสนุน

การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ส่งผลให้ในปัจจุบัน ภาคเอกชนและประชาชนสามารถทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่ได้อย่างเสรี โดยสามารถบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การผ่อนคลายดังกล่าวเป็นการดำเนินการแก้ไขกฎหมายในลำดับรอง ดังนั้น หลักการของ พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่ยังเน้นการควบคุมและจำกัดการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศตั้งแต่ในอดีตจึงยังไม่ได้มีการปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน

นอกจากนี้ พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินยังไม่ครอบคลุมการกำกับดูแลธุรกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะใกล้เคียงกับเงินตราต่างประเทศที่อาจมีผลกระทบต่อเสถียรภาพค่าเงินบาทได้ในอนาคต เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีทางการเงินใหม่ที่สามารถใช้โอนระหว่างกันได้เทียบเคียงกับการโอนเงินตราต่างประเทศระหว่างประเทศ ซึ่งอาจถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายจนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพค่าเงินบาทได้

จากประเด็นปัญหาข้างต้น จึงอาจนำไปสู่การพิจารณาแนวทางปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้เหมาะสมกับบริบทใหม่รวมทั้งแนวทางการกำกับดูแลที่มุ่งเน้นการดำเนินการเปิดเสรีเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป

5.2 ความสอดคล้องในการกำกับดูแลธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศกับระดับความเสี่ยง

ในปัจจุบัน ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจะต้องได้รับใบอนุญาตจาก รมว. คลัง หรือ สำหรับกรณีที่น่านวัตกรรมใหม่มาใช้ในการประกอบธุรกิจและต้องการทดสอบการประกอบธุรกิจเป็นการชั่วคราว จะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. ซึ่งจะสามารถขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจากรมว. คลัง ได้เมื่อผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ทั้งนี้ แม้ว่าการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศแต่ละประเภทจะมีระดับความเสี่ยงต่อเสถียรภาพค่าเงินบาทที่แตกต่างกัน แต่ปัจจุบัน ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศทุกประเภทถูกกำกับดูแลในรูปแบบใบอนุญาต และภายใต้แนวทางในการกำกับดูแลและการตรวจสอบที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งทำให้ผู้ประกอบธุรกิจบางประเภทที่มีความเสี่ยงต่อเสถียรภาพค่าเงินบาทในระดับค่อนข้างต่ำ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจที่มีขอบเขตการให้บริการในวงจำกัดอาจทั้งในแง่การให้บริการหรือในแง่กลุ่มลูกค้า มีภาระและต้นทุนเกินความจำเป็น จึงควรพิจารณาทบทวนแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภท (risk-proportionate)

6. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น

ธปท. เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2567 ซึ่งโดยผู้ที่สนใจสามารถนำส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามแบบฟอร์ม (เอกสารแนบ 1) ผ่านช่องทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th) หรืออีเมลของส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ฝ่ายนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน สายตลาดการเงิน ธปท. (e-mail : fog_ecst@bot.or.th)

ผู้ประสานงาน : ส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน
ฝ่ายนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน สายตลาดการเงิน
โทร. 0 2356 7349, 0 2283 5593, 0 2356 7348
e-mail : fog_ecst@bot.or.th

แบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น

1.1 ประเภทของผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น

- ☐ ประชาชนทั่วไป
- ☐ ธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
- ☐ ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ (โปรดระบุประเภทใบอนุญาต)
- ☐ ผู้ประกอบธุรกิจอื่น (โปรดระบุประเภทกิจการ)
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

1.2 ข้อมูลสำหรับการติดต่อผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น (โปรดระบุข้อมูลดังนี้)

ชื่อหน่วยงาน.....

ชื่อ-นามสกุลผู้ตอบ.....

ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์ e-mail.....

ส่วนที่ 2 ความเห็นต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

2.1 ความเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

รพท. ได้รวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยได้จัดกลุ่มประเด็นปัญหาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น (รายละเอียดเพิ่มเติมตามเอกสารรับฟังความคิดเห็น หน้า 7-8) โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านต่อปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยให้ความเห็นและข้อมูลเพิ่มเติมตามรายละเอียดด้านล่าง

ประเด็น	1. ความสอดคล้องระหว่างการทำกับดูละธุรกรรมเงินตราต่างประเทศกับบริบทในปัจจุบัน
ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับแนวคิดในการปรับแก้ไขกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้เป็นไปตามบริบทใหม่ โดยมุ่งเน้นการลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งแนวทางการกำกับดูแลที่มุ่งเน้นการดำเนินการเปิดเสรีเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป	☐ เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผลความจำเป็น ข้อมูลสนับสนุน แนวทางแก้ไขกฎหมาย และประเด็นข้อกังวล (ถ้ามี)) ☐ ไม่เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผลสนับสนุน ประเด็นข้อกังวล และข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขอื่น)

ประเด็น	2. ความสอดคล้องระหว่างการทำกับดูละธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศกับระดับความเสี่ยง
ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับแนวคิดในการปรับแก้ไขกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อให้การกำกับดูละธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศมีความสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภท ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคด้านกฎเกณฑ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและพัฒนาการทางการเงิน	☐ เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผลความจำเป็น ข้อมูลสนับสนุน แนวทางแก้ไขกฎหมาย และประเด็นข้อกังวล (ถ้ามี)) ☐ ไม่เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผลสนับสนุน ประเด็นข้อกังวล และข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขอื่น)

2.2 ความเห็นทั่วไปต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

(1) ท่านเห็นว่า วัตถุประสงค์⁵ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่

☐ สอดคล้อง

☐ ไม่สอดคล้อง (โปรดระบุเหตุผล)

.....

.....

.....

(2) ท่านเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ หรือเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หรือเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจใด ๆ หรือไม่ และท่านเห็นว่าควรแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไร เพื่อให้เจื้อต่อปัจจัยดังกล่าว

☐ ไม่เป็นอุปสรรค

☐ เป็นอุปสรรค (โปรดระบุเหตุผล และรายละเอียดข้อกฎหมาย)

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย

.....

.....

.....

⁵ วัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ตราไว้ในปี 2485 ได้แก่ (1) เพื่อรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลาง (2) เพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (3) เพื่อป้องกันการโอนทุนออกนอกประเทศ (4) เพื่อรักษาค่าเงินบาท หรืออัตราแลกเปลี่ยนไว้ให้มั่นคง

(3) ท่านเห็นว่า เนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่บทวนนี้ ขัดแย้งหรือ
ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นหรือไม่

- ☐ ไม่ขัดแย้งและไม่ซ้ำซ้อน
- ☐ ขัดแย้ง (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)
- ☐ ซ้ำซ้อน (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)

.....

.....

.....

(4) ท่านเห็นด้วยกับการใช้ระบบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินหรือไม่

- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)

.....

.....

.....

(5) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
สามารถใช้ดุลพินิจหรือไม่⁶

- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)

.....

.....

.....

(6) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดโทษอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
หรือไม่

- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)

⁶ เช่น การพิจารณาให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศ การพิจารณาอนุญาตให้ทำธุรกรรมที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไป

.....

 (7) ท่านเห็นว่าประชาชนได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
 การแลกเปลี่ยนเงิน

.....

 (8) ท่านเห็นว่าประชาชนมีภาระอย่างไรบ้างจากการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
 การแลกเปลี่ยนเงิน

.....

 (9) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

โปรดส่งความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะมายัง [ส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน](#)
[ผ่านนโยบายและกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน](#) สายตลาดการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย
 ผ่านทาง E-mail: fog_ecst@bot.or.th ภายในวันที่ 19 กรกฎาคม 2567
 รพท. ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

หมายเหตุ : ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทรศัพท์ และอีเมล เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง และติดต่อประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการรับฟังความคิดเห็นสำหรับประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หรือประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยมีระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว 10 ปี หรือเพียงเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ข้างต้นเท่านั้น ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านอาจถูกเปิดเผย ส่งหรือโอนไปยังหน่วยงานรัฐอื่นเพื่อเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

อนึ่ง ท่านมีสิทธิในฐานะเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือหากท่านมีข้อสงสัยหรือข้อสอบถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ธปท. ผ่านอีเมล DPO@bot.or.th

**สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
และกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง**

1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

1.1 บทนิยาม (มาตรา 3)

- (1) เงินตรา หมายความว่า เงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศไทย
- (2) เงินตราต่างประเทศ หมายความว่า เงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศอื่นใดนอกจากประเทศไทย และหมายความรวมถึงค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- (3) ค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หมายความว่า เงินฝากคงเหลือในธนาคาร ตัวแลกเปลี่ยน เช็ค ตัวสัญญาใช้เงิน โทรเลขสั่งโอนเงิน หนังสือสั่งโอนเงิน หรือธนาคัตติบรรดาที่จะพึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ
- (4) ทองคำ หมายความว่า เหรียญกษาปณ์ทองคำ ทองคำแท่ง หรือก้อน
- (5) หลักทรัพย์ หมายความว่า หุ้น พันธบัตร หุ้นกู้ และใบรับเงินฝาก

1.2 การกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (มาตรา 4 - มาตรา 8 ทวิ)

(1) การกำกับธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ (มาตรา 4)

รมว. คลัง มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อควบคุมการทำธุรกรรมหรือการประกอบธุรกิจที่มีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องในกรณีต่าง ๆ รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ตามที่กำหนด เช่น

- (1) การซื้อ การขาย การให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศหรือทองคำ
- (2) การส่งเงินตรา หลักทรัพย์ เงินตราต่างประเทศ หรือทองคำออกไปนอกประเทศ
- (3) การอนุญาตให้ธนาคารหรือบุคคลอื่นใดทำการแลกเปลี่ยนเงิน
- (4) การกำหนดให้ขายเงินตราต่างประเทศที่ได้มาจากการส่งของออก
- (5) การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการรับหรือการใช้จ่ายเงินจากต่างประเทศ
- (6) การกำหนดให้ผู้ส่งของออกหรือผู้นำของเข้าแจ้งรายการเกี่ยวกับเงินที่ได้รับหรือได้ชำระ

เป็นค่าของ

(2) การกำกับผู้ที่มีสินทรัพย์ตามที่กำหนด (มาตรา 5 และมาตรา 6)

รมว. คลัง มีอำนาจสั่งให้ผู้มีทองคำ เครดิตหรือเงินตราต่างประเทศ สิทธิที่จะได้รับเครดิตหรือเงินตราต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ต่างประเทศให้ขายให้แก่เจ้าพนักงานหรือบุคคลอื่นใดที่ รมว. คลัง กำหนด และให้รับเงินตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ รมว. คลัง กำหนด

(3) การส่งหรือนำเงินออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ (มาตรา 6/1)

รมว. คลัง มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินบาท เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ

ตราสารเปลี่ยนมือ หมายความว่า ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน เช็ค หรือตราสารอื่นใดที่ รมว. คลัง ประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงตราสารเปลี่ยนมือที่ระบุชื่อผู้รับเงิน และมีข้อกำหนดห้ามเปลี่ยนมือ

เงินบาท เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือตามมาตรา 6/1 ให้ถือว่าเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(4) การแต่งตั้งเจ้าพนักงาน (มาตรา 7 และมาตรา 7 ทวิ)

รมว. คลัง มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ และเมื่อ รมว. คลัง ได้มอบหมายให้ ธปท. เป็นผู้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แทนแล้ว ให้ผู้ว่าการ ธปท. แต่งตั้งพนักงานของ ธปท. เป็นเจ้าพนักงานตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้

(5) บทกำหนดโทษ (มาตรา 8)

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศหรือคำสั่ง มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสามปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

(6) การกำหนดให้เงินเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร (มาตรา 8 ทวิ)

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบส่งหรือนำเงินออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย ให้ถือว่าเงินบาท เงินตราต่างประเทศ ธนาคราบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

2. สรุปสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรอง

กระทรวงการคลังและ ธปท. ได้มีการออกกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำธุรกรรม และการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ สรุปได้ ดังนี้

2.1 กฎกระทรวง มีหลักการกำกับดูแลที่สำคัญดังนี้

(1) ห้ามไม่ให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก รมว. คลัง หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. รวมถึงกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจ และเงื่อนไขการเพิกถอนการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียน

(2) ห้ามไม่ให้ซื้อ ขาย ให้กู้ยืม แลกเปลี่ยน หรือโอนเงินต่างประเทศ เว้นแต่ ธปท. จะมีคำสั่งยกเว้นเป็นอย่างอื่น หรือเป็นการทำธุรกรรมกับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

(3) ห้ามไม่ให้ซื้อ ขาย หรือให้กู้ยืมทองคำ เว้นแต่ รมว. คลัง ได้มีคำสั่งยกเว้นเป็นการทั่วไป หรือได้รับอนุญาตจาก ธปท.

(4) ห้ามไม่ให้ส่งหรือนำเงินบาทออกนอกประเทศ เว้นแต่ รมว. คลัง ได้มีคำสั่งยกเว้นเป็นการทั่วไป หรือได้รับอนุญาตจาก ธปท.

(5) กำหนดให้การนำธนบัตรเงินบาทหรือธนบัตรเงินตราต่างประเทศ หรือตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ ที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนด ต้องแจ้งรายการต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรในขณะที่ผ่านมาผ่านด่านศุลกากร

(6) กำหนดให้การส่งออกสินค้าไปต่างประเทศหรือมีเงินได้เงินตราต่างประเทศจากต่างประเทศ ต้องได้รับเงินตราต่างประเทศภายใน 360 วันนับแต่วันที่ส่งสินค้าออกหรือวันที่ทำธุรกรรม และให้นำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวกลับเข้าประเทศทันที (repatriation requirement) เว้นแต่ รมว. คลัง หรือ ธปท. จะมีคำสั่งยกเว้นเป็นการทั่วไป

2.2 ประกาศกระทรวงการคลัง มีหลักการกำกับดูแลที่สำคัญดังนี้

(1) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน กำหนดขอบเขต หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละประเภท โดย รมว.คลัง อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานเป็นผู้ประกาศกำหนดได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น บุคคลรับอนุญาตสามารถประกอบธุรกิจได้เฉพาะการซื้อขายธนบัตรเงินตราต่างประเทศ หรือซื้อเช็คเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศกับลูกค้า และต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานกำหนด

(2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่บุคคลทั่วไปต้องปฏิบัติตามเกี่ยวกับเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ เช่น การส่งเงินบาทออกนอกประเทศ และการนำเงินได้เงินตราต่างประเทศจากค่าของส่งออกกลับเข้าประเทศ

2.3 ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งออกโดย ธปท. ในฐานะเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ มีหลักการกำกับดูแลที่สำคัญดังนี้

(1) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศระหว่างผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศกับลูกค้า ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงาน เช่น หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ฝากถอน ให้กู้เงินตราต่างประเทศ กับลูกค้า การจัดทำรายงาน และการจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่บุคคลทั่วไปต้องปฏิบัติตามเกี่ยวกับเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงาน เช่น หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยื่นขออนุญาตส่งเงินบาทออกนอกประเทศนอกจากที่อนุญาตเป็นการทั่วไป หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการยกเว้นการจัดให้ได้ว่าซึ่งเงินตราต่างประเทศ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
และกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

1. พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

- (1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2497) ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศและตราสารเปลี่ยนมือ ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ (พ.ศ. 2559) ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2559
- (3) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
- (4) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 6) ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560
- (5) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. นิติบุคคลรับอนุญาต (Authorized Juristic Persons)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่นิติบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

4. บุคคลรับอนุญาต (Authorized Money Changers)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (Authorized Money Transfer Agents)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งให้ไว้แก่ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ลงวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

6. ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต (Foreign Exchange E-Money Operators)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต ลงวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2563
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์รับอนุญาต ลงวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2563

7. ศูนย์บริหารเงิน (Treasury Center)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ศูนย์บริหารเงิน ลงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นศูนย์บริหารเงิน ลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

8. บริษัทรับอนุญาต (Authorized Companies)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บริษัทรับอนุญาต ลงวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบริษัทรับอนุญาต ลงวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

9. นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Brokers)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2560
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ลงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

10. บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต (Authorized Securities Companies)

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต ลงวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2561
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเป็นบริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต ลงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2561

11. ประกาศเรื่องอื่น ๆ

- (1) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่นิติบุคคลรับอนุญาตเพื่อการทำธุรกรรมเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศกับบุคคลที่กำหนด ลงวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2560
- (2) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศกับบุคคลที่กำหนด ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- (3) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดจำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่สำหรับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2565
- (4) ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง วิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2566

ท่านสามารถอ่านรายละเอียดของสรุปหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินที่สำคัญได้จากเว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th) โดยเข้าไปที่ หน้าแรก > บทบาทหน้าที่ ธปท. > ตลาดการเงิน > หลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน > กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (หรือคลิก [Link](#))